

Viljem Ščuka

OTROK V SVETU POTROŠNIŠTVA

V precepu dveh nasprotujočih si sistemov:

ČLOVEŠKE FIZIOLOGIJE

in

EKONOMSKE POLITIKE

DVA SISTEMA DOGAJAJA

ČLOVEK

odnos do sebe in okolja
samouravnavanje
izkustveno učenje
ustvarjalnost

osebnostni razvoj

EKONOMIJA

odnos do denarja
ponudba – povpraševanje
zavajanje kupcev
potrošništvo

donosnost

DVA SISTEMA ODZIVANJA

s pametjo

“rabiti”

ustvarjalno delo

orodje - uporabnost

preko izkušenj

kakovost

osebnostno zrelo

PORABNIK

s čustvi:

“imeti”

materialno bogastvo

lastnina - posest

preko reklame

cenenost

otročje naivno

POTROŠNIK

ODZIVANJE SLOVENCEV

odločno:

ozaveščenost

javna dejavnost

odgovornost

želja po napredku

BOJ ZA RAZVOJ

mlačno:

nečimrna lagodnost

varna tišina

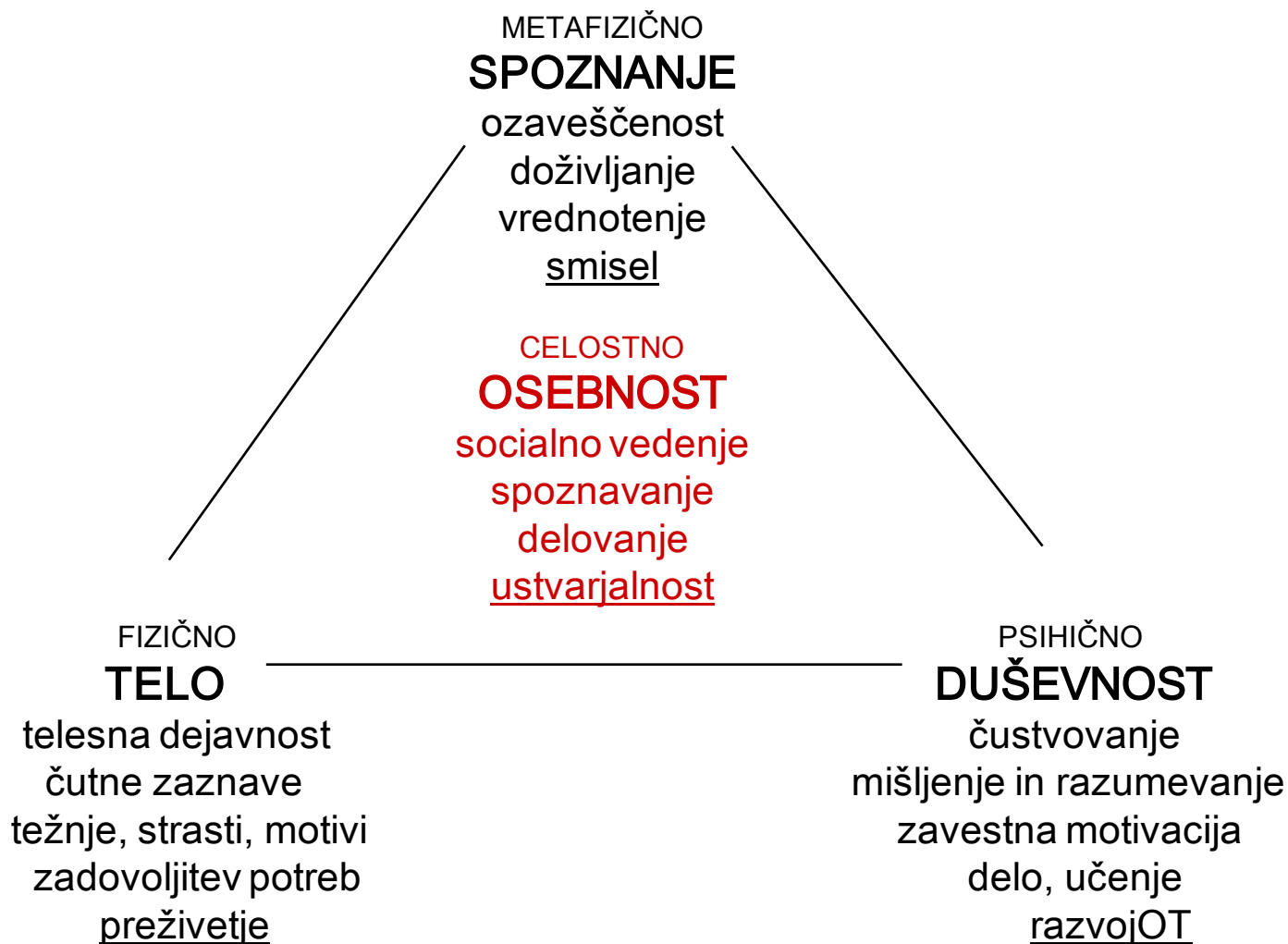
neodgovornost

tradicionalnost

UMIK V ZASTOJ

TRI DIMENZIJE OSEBNOSTI

DEJAVNOST ČLOVEKOVIH MOŽGANOV

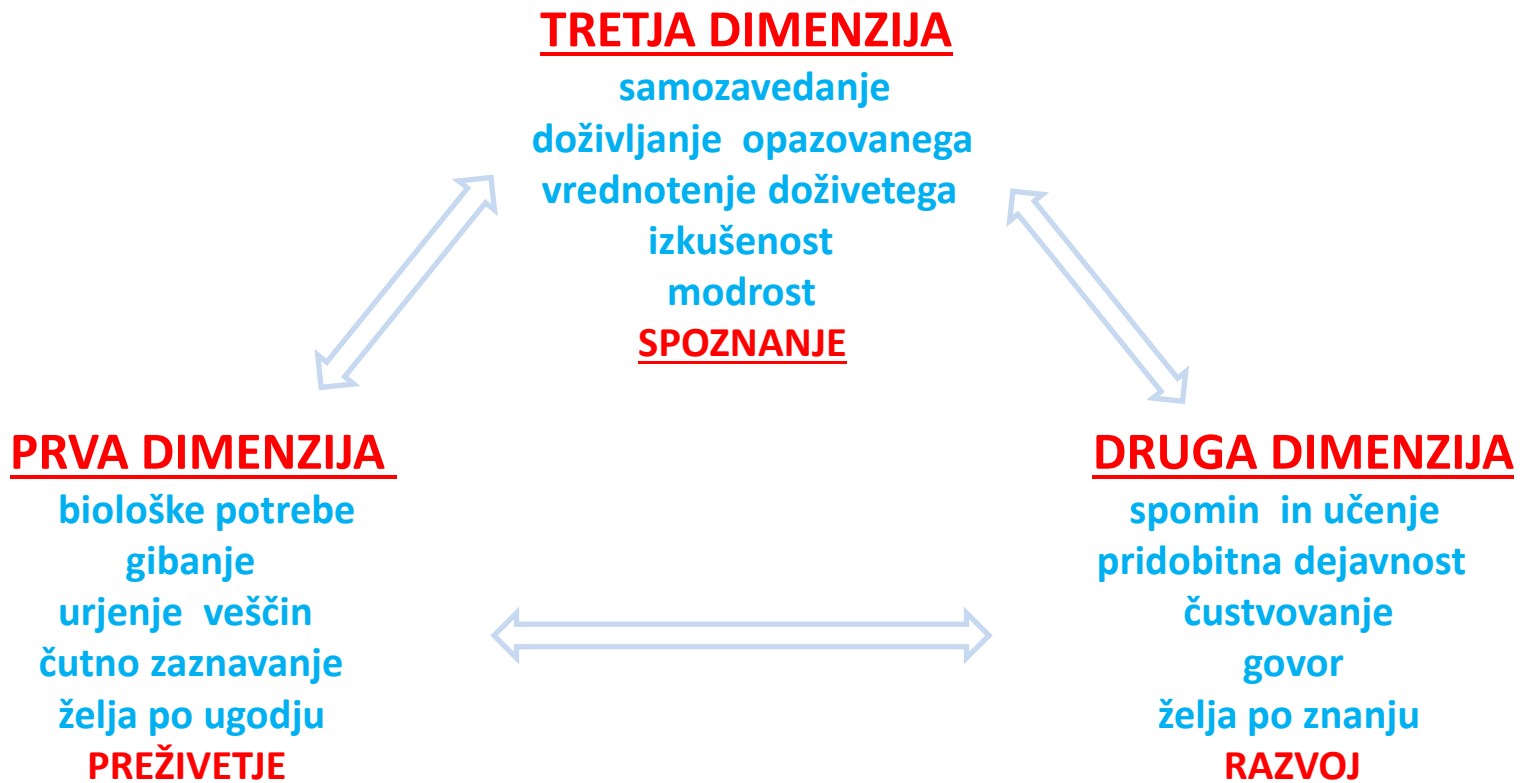
100 milijard živčnih celic

500 trilijonov možnih povezav

divergentnost (vzporednost) povezav

možnost hotenega (zavestnega) delovanja

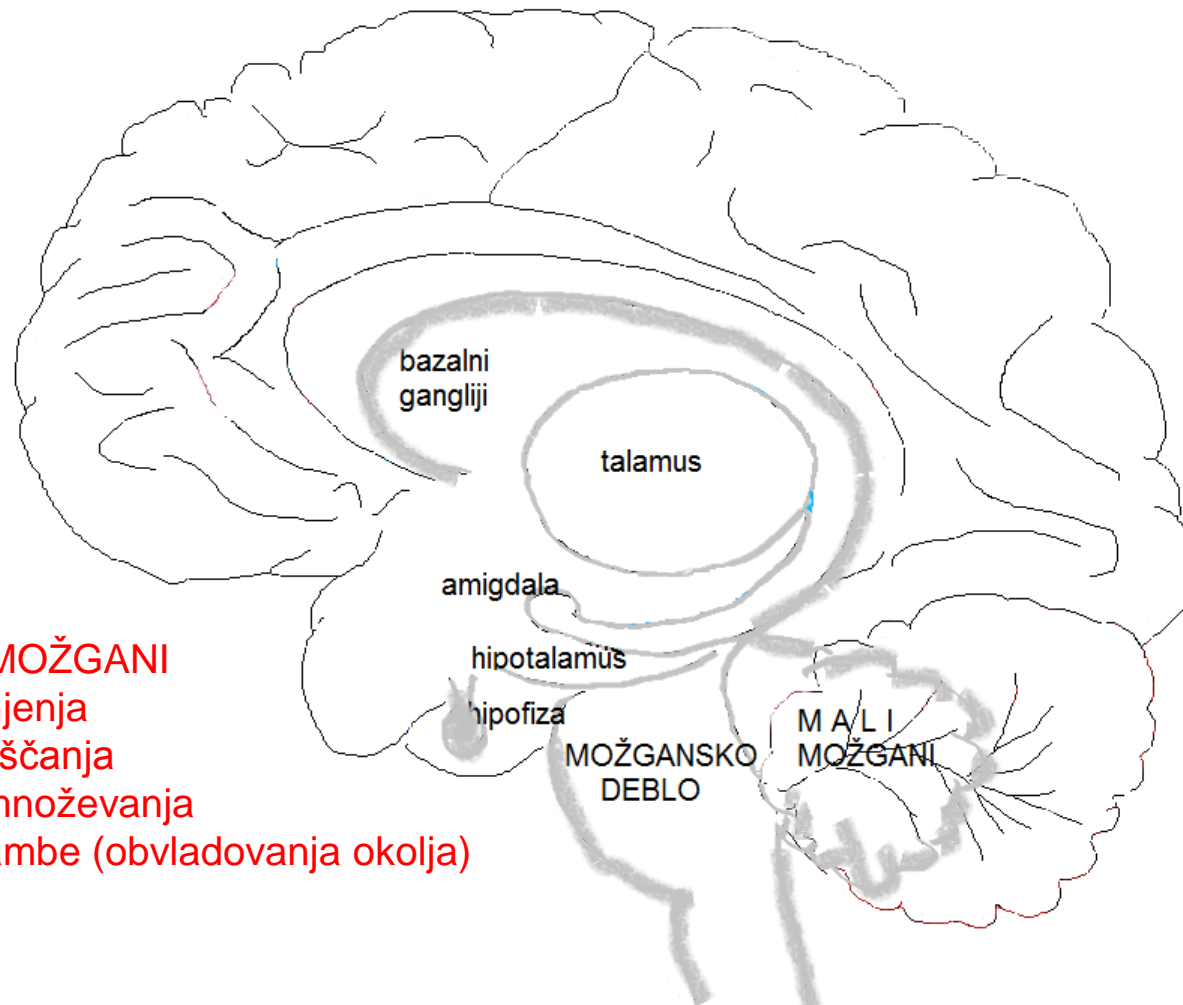
možnost prehitevanja evolucije

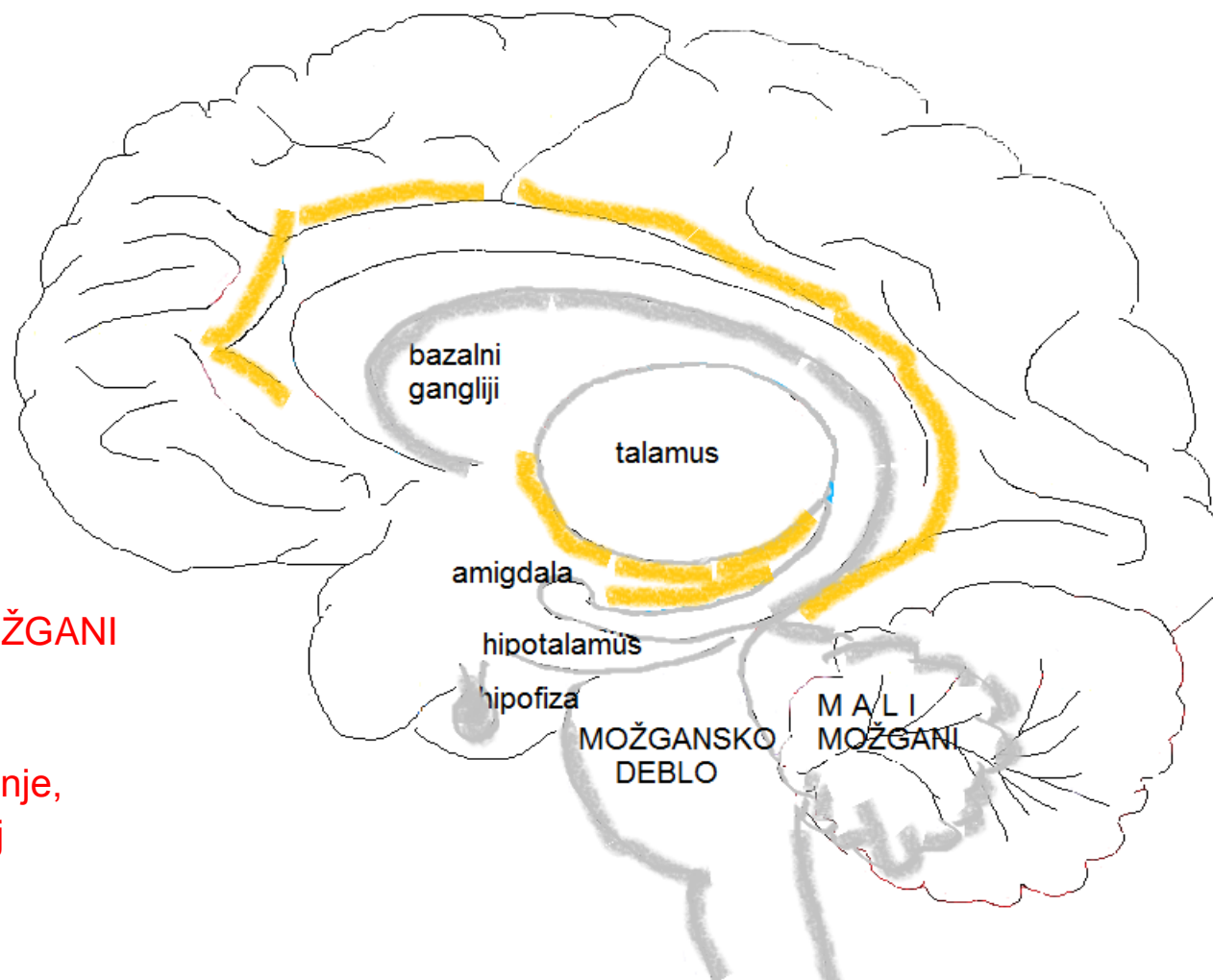
ENODIMENZIONALNOST = PREŽIVETJE

PLAZILSKI MOŽGANI

- nagon hranjenja
- nagon prilaščanja
- nagon razmnoževanja
- nagon obrambe (obvladovanja okolja)

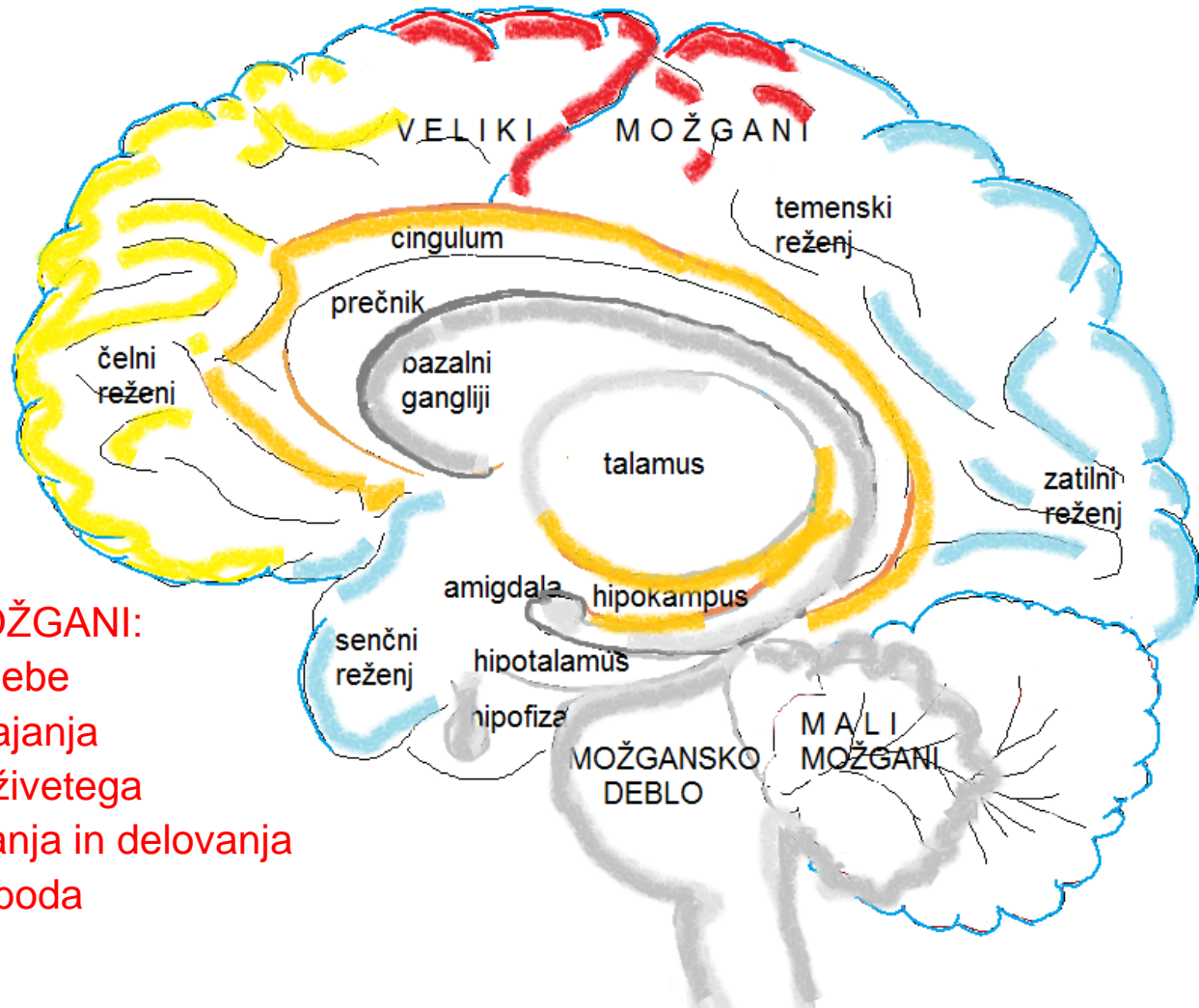
DVODIMNEZIONALNOST = RAZVOJ

SESALSKI MOŽGANI

- čustvovanje,
- spomin
- učenje, mišljenje,
- znanje, razvoj

TRIDIMENZIONALNOST = OSEBNOSTNA RAST

ČLOVEKOVI MOŽGANI:

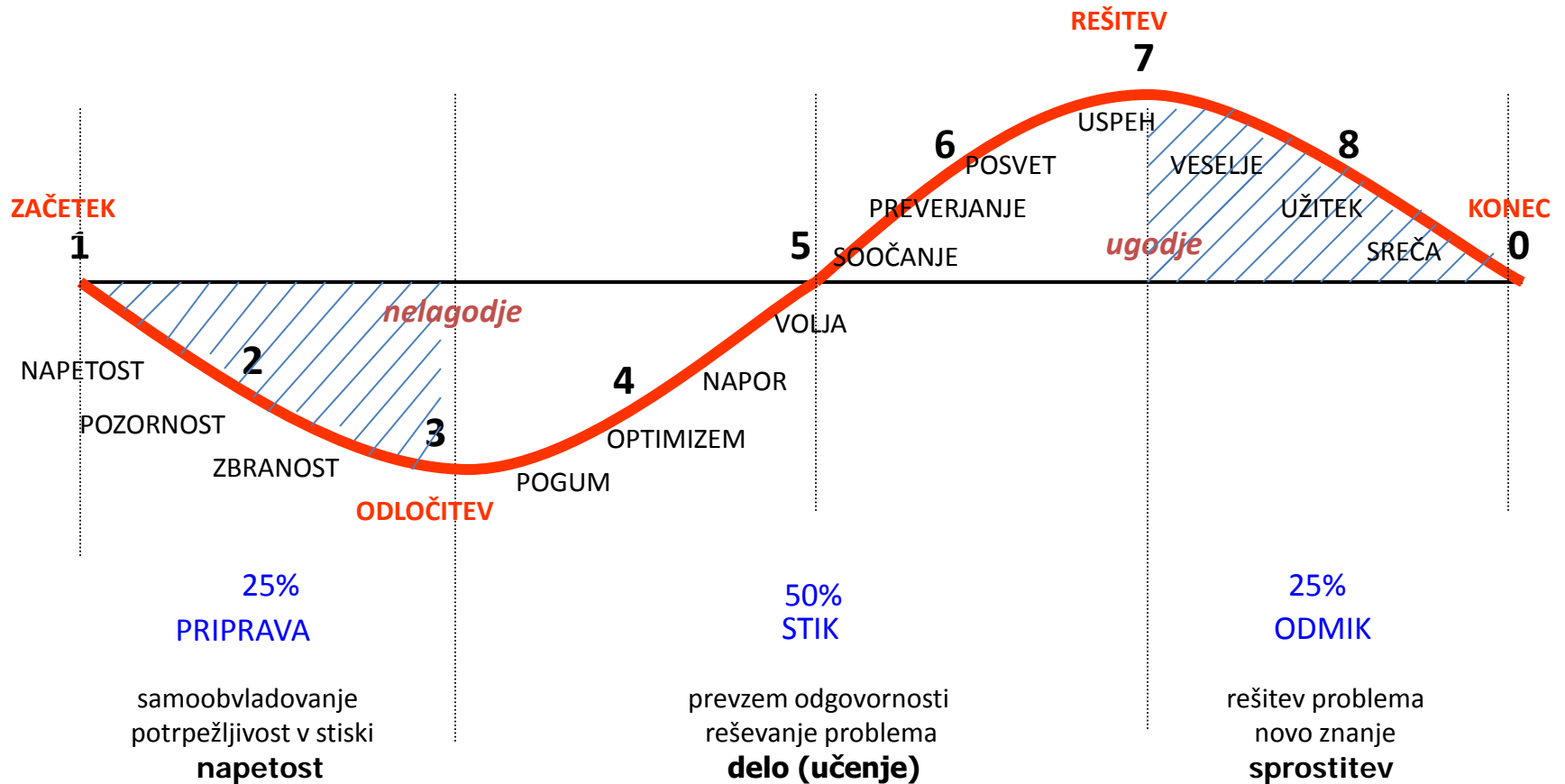
- ozaveščenost sebe
- doživljanje dogajanja
- vrednotenje doživetega
- osmišljanje bivanja in delovanja
- ustvarjalna svoboda
- odgovornost.

POT OD ENE DO TREH DIMENZIJ

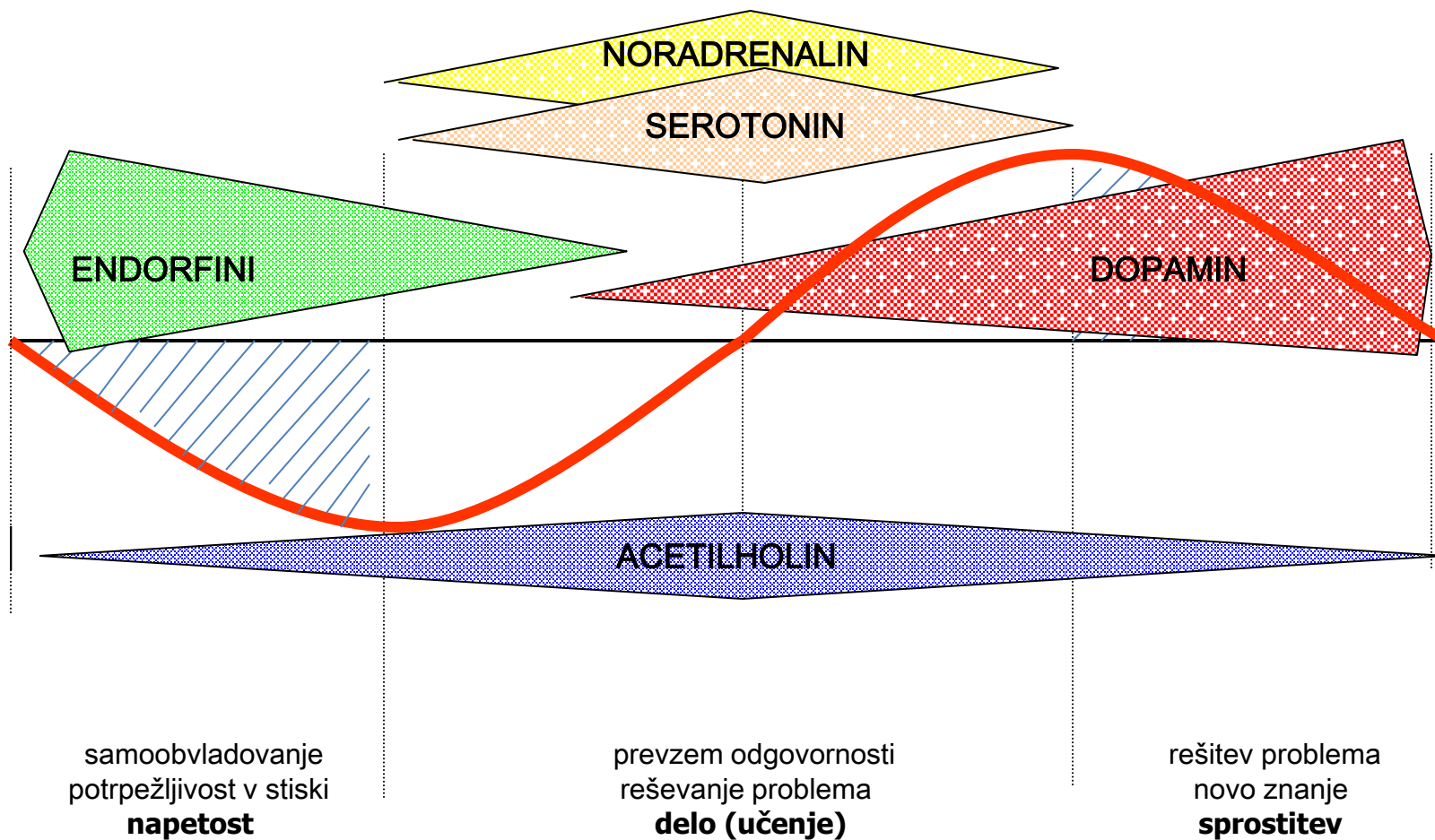

FIZIOLOGIJA ČLOVEKIH DEJAVNOSTI

Samouravnavanje kot modrost organizma

BIOKEMIČNO OZADJE SAMOURAVNAVANJA

ČLOVEK KOT OSEBNOST

Človek ene dimenzije deluje kot naiven otrok, ki zna zadovoljiti osnovne biološke potrebe, se uči prepoznavati svoja čustva, a jih ne obvladuje.

Človek dveh dimenzij deluje kot pubertetnik, ki si nabira znanj, je premeten in tekmovalen, zna si poiskati najlažjo pot do čustvenega ugodja.

Človek treh dimenzij deluje kot izkušen odrasli, ki ravna modro, v skladu z lastnimi vrednotami in zmore miselno obvladovati strasti in čustva.

EKONOMSKA POLITIKA TREH DIMENZIJ

John Maynard Keyens: angleški socialni liberalizem (1930 – 1970)

Glede na izkušnje francoske revolucije (1789):

- osebna svoboda, enakost pred zakonom
- individualizem, zasebna lastnina
- razsvetljenstvo (ločitev cerkve od države)
- državljanske svoboščine

Glede na svetovno gospodarsko krizo (1929):

- odprta družba (liberalna demokracija)
- svobodno gospodarstvo in prosta trgovina
- vladavina prava
- država kot skrbnik javnih dobrin

EKONOMSKA POLITIKA DVEH DIMENZIJ

Milton Friedman: ameriški neoliberalizem (1970 – 2010)

Zaradi neuspešnega nadzora države:

- svobodna gospodarska pobuda
- neomejena konkurenčnost
- prost trg kapitala in delovne sile
- vitka država, ki se ne vmešava v gospodarstvo

Zaradi znižanih dobičkov:

- zaščita privatne lastnine, enotna davčna stopnja
- združevanje kapitala v gospodarskih velikanih
- omejitev javnih dobrin (šolstvo, zdravstvo, sociala)
- popolna privatizacija vsega premoženja

EKONOMSKA POLITIKA ENE DIMENZIJE

Sedanost: svetovna kriza neoliberalizma (od 2010 dalje)

Država:

- pregrevanje gospodarstva, finančni hazard
- zlom borz (pok nepremičninskega balona)
- iskanje zaslužkov in ustvarjanje kriznih žarišč (vojn)
- neuspešnost strankarske politike, nagibanje v fašizem

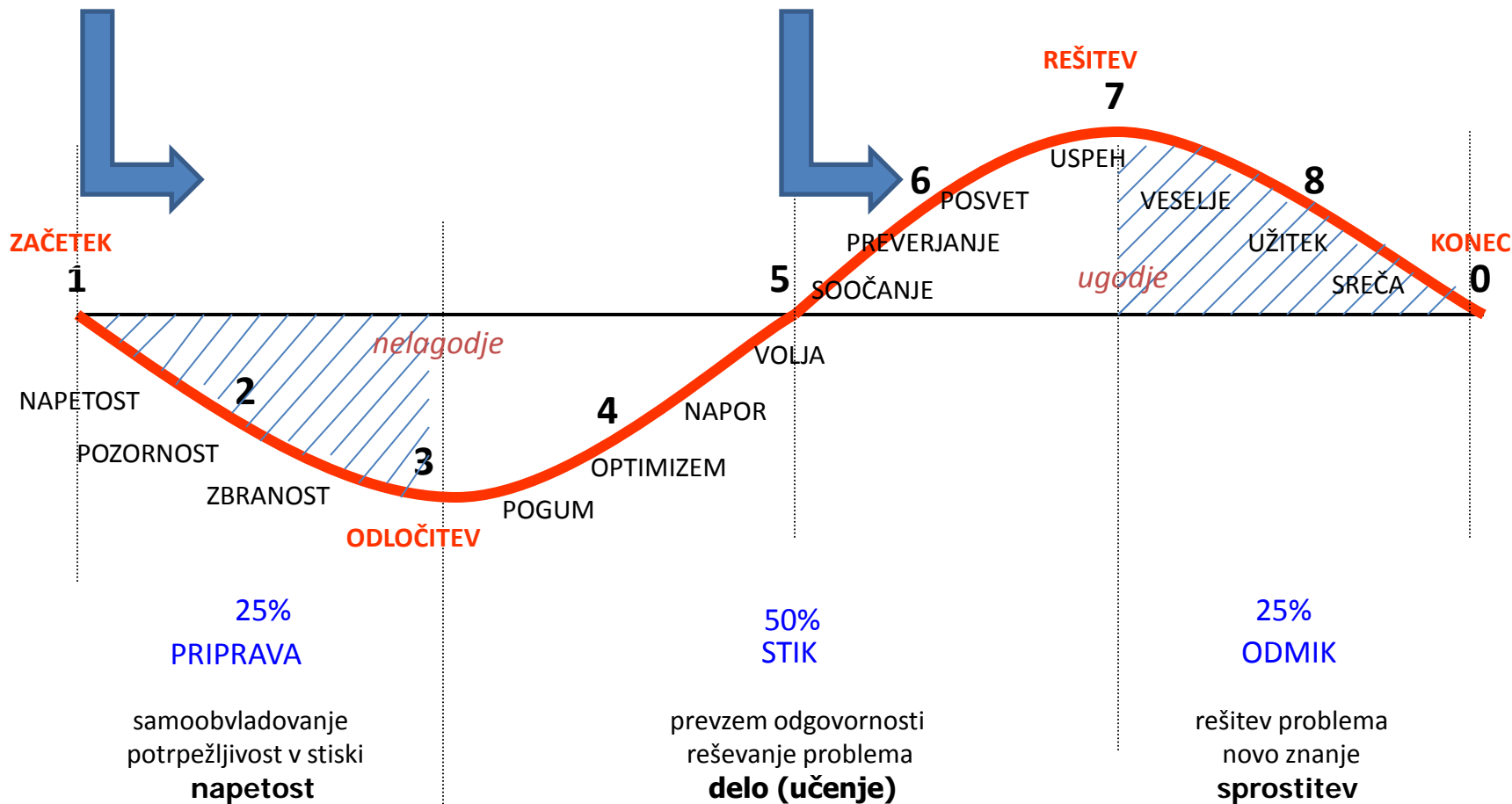
Državljeni:

- pomanjkanje človečnosti in splošnih (netržnih) vrednot
- rast potrošniške odtujenosti in črednega nagona
- odsotnost srednjega sloja, pomanjkanje civilne pobude
- primitivnost, sovraštvo, razselitve, begunstvo

DVA SISTEMA ŽIVLJENJA

Naravni:
delo kot smisel življenja

Potrošniški:
ugodje kot smisel življenja

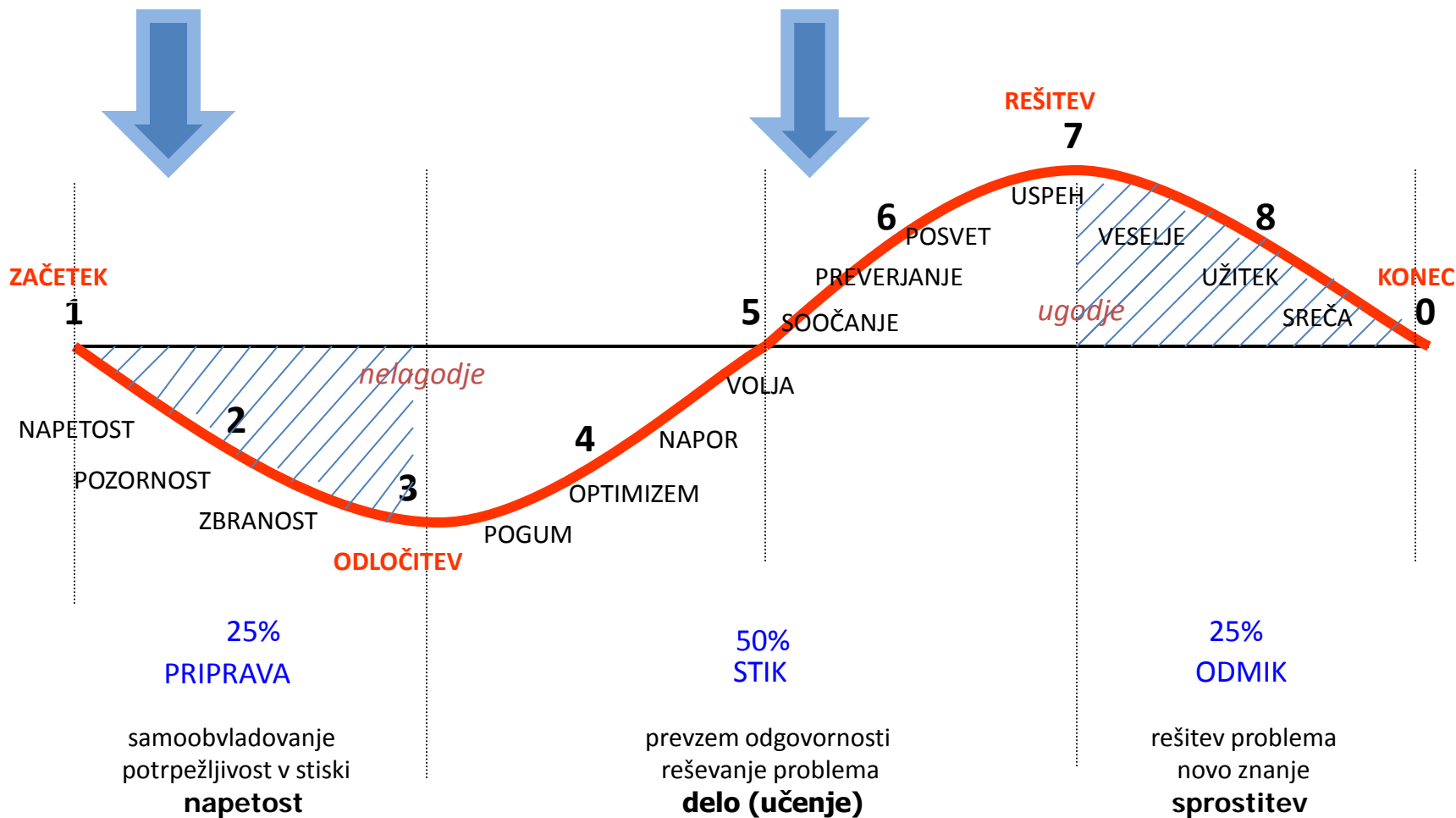
DVA PRISTOPA K VZGOJI

NARAVNI

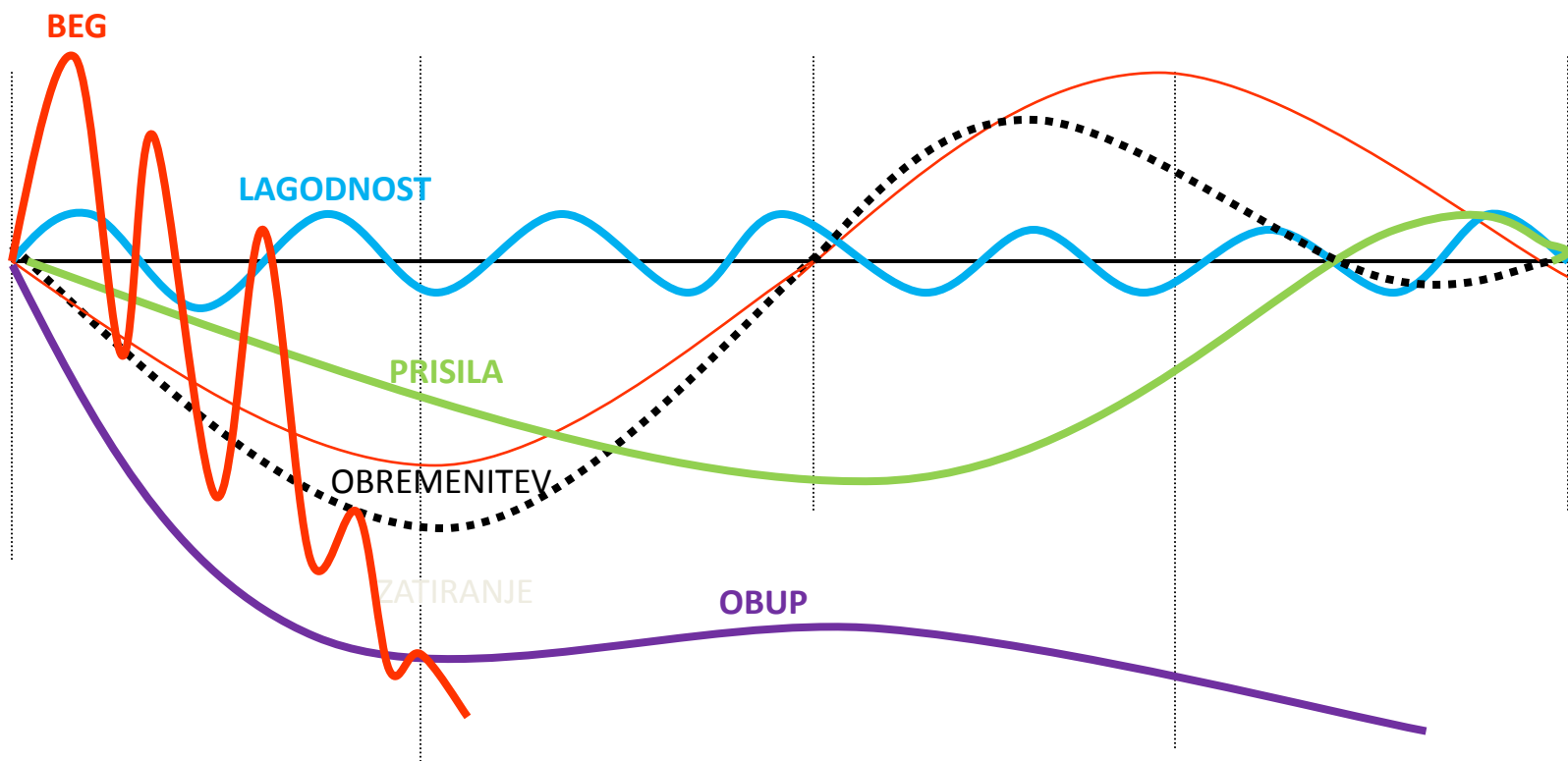
UČENJE DELOVNIH NAVAD

PERMISIVNI

UČENJE TROŠENJA

MOTNJE SAMOURAVNAVANJA

Zato projekt **BREZ MEGLE V GLAVI**

v letih 2007 – 2011

Obseg projektne naloge:

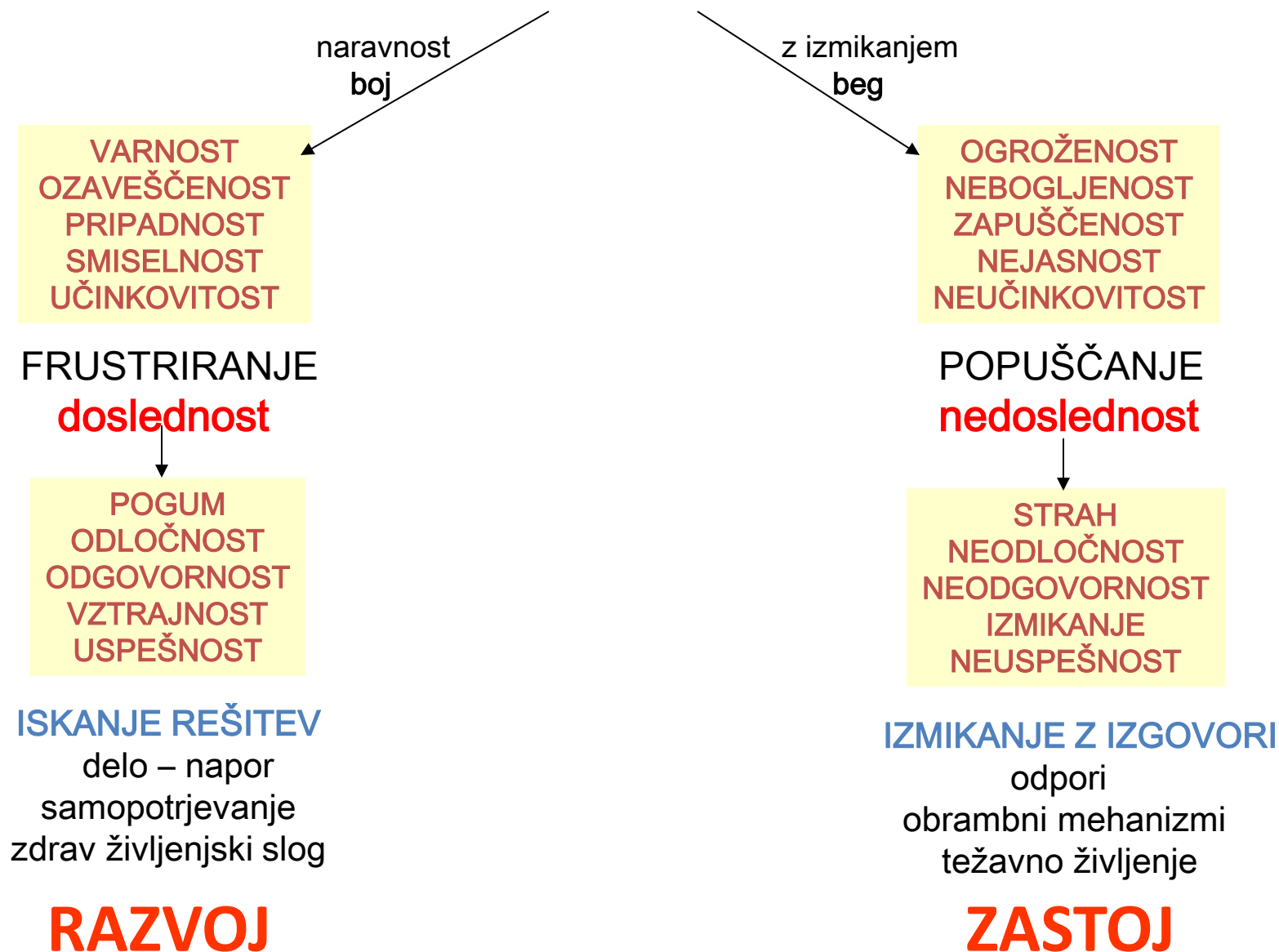
48 pedagoških strokovnjakov

310 učencev in dijakov

900 pedagoških ur

4 šolska leta

NAČINI ODZIVANJA

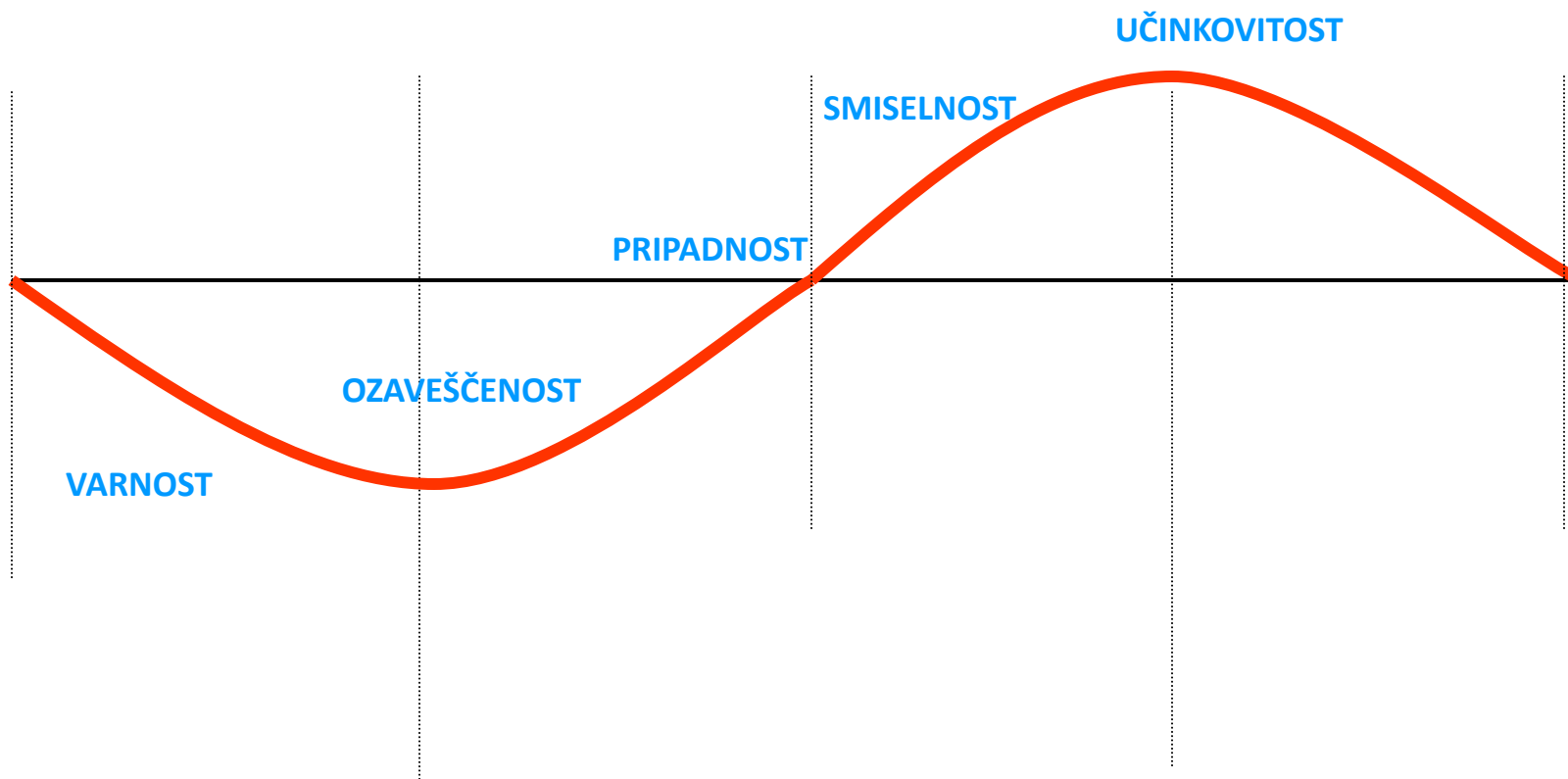

Povratne živčne zanke in urjenje zmožnosti:

- ***zavestno telesno gibanje*** uravnava motorična zanka,
- ***očesne gibe in sposobnost opazovanja*** uravnava okulomotorna zanka,
- ***reševanje miselnih nalog, delovni spomin in načrtovanje*** uravnava prefrontalna zanka,
- ***primerno socialno odzivanje*** uravnava lateralna zanka,
- ***pozornost in motivacijo*** pa uravnava cingularna zanka.

NAČRTOVANJE DEJAVNOSTI

Umestitev zmožnosti (kompetenc)

VARNOST

- 1. DOLŽNOSTI IN PRAVICE**
- 2. DOSLEDNOST V DOGOVORIH**
- 3. AKTIVNO POSLUŠANJE**
- 4. USMERJANJE POZORNOSTI**
- 5. POSTAVLJANJE MEJE**
- 6. VEDENJSKI VZORCI**
- 7. PRIČAKOVANJA IN MOŽNOSTI**
- 8. ODNOS DO NADREJENIH**
- 9. SAMOOBVLADOVANJE**
- 10. VZDRŽEVANJE ZAUPANJA**

OZAVEŠČENOST

- 11. STIK S SEBOJ**
- 12. TELESNI ODZIV**
- 13. GIBALNOST**
- 14. GOVORICA TELESA**
- 15. ČUTNO ZAZNAVANJE**
- 16. ČUSTVENI ODZIV**
- 17. POTREBE IN MOTIVI**
- 18. USPEŠNO UČENJE**
- 19. PREPOZNAVANJE ODPOROV**
- 20. OBRAMBNI MEHANIZMI**

PRIPADOST

21. MOJA DRUŽINA

22. ŠOLSKA SKUPNOST

23. MOJI PRIJATELJI

24. MOJE ŠIRŠE OKOLJE

25. MOJA SPOLNA VLOGA

26. USTVARJALNO SPORAZUMEVANJE

27. LJUBEZEN IN SPOLNOST

28. DOBRONAMERNOST

29. MEDSEBOJNA POMOČ

30. EKOLOŠKA ZAVEST

SMISELNOST

31. ZAVEST O SEBI

32. DOŽIVLJANJE

33. MOJ SISTEM VREDNOT

34. MOJ NAČIN ODZIVANJA

35. OBLIKOVANJE ZNAČAJA

36. NAČRTOVANJE DEJAVNOSTI

37. NAČIN IZVEDBE

38. UČNI SMOTRI

39. ODGOVORNOST ZA ODLOČITVE

40. USTVARJALNOST

UČINKOVITOST

41. ODNOS DO SEBE

42. ODNOS DO ALKOHOLA

43. ODNOS DO DROG

44. MOJ ŽIVLJENJSKI SLOG

45. PROSTI ČAS

46. PODJETNOST

47. REŠEVANJE STRESOV

48. PREPREČEVANJE IZGORELOSTI

49. SPOSOBNOST SPROŠČANJA

50. SKRIB ZA IZBOLJŠAVE

KLJUČNE UGOTOVITVE

Mladi:

- prožno in neodvisno oblikovanje mišljenja,
- večja kritičnost do dogajanj v okolju,
- višja samozavest, boljši medosebni odnosi,
- odprt in bolj pristen odnos do učiteljev,
- boljše obvladovanje čustvenih napetosti,
- večja iskrenost v odnosu do staršev,
- večja miselna zbranost pri učnem delu,
- večja sposobnost samoobvladovanja.

KLJUČNE UGOTOVITVE

Starši:

- boljši učni uspeh in ustrežnejše vedenje,
- še vedno težave pri motiviranju za učenje,
- bolj so iskreni, a tudi bolj predrzni.

Pedagogi:

- pri 72% vključenih v projekt se je izboljšal učni uspeh in vedenje
- 92% vprašanih pedagogov je prepričanih, da bi bilo koristno nadaljevati s projektom.

Komisija za strokovno izobraževanje učiteljev je 15. junija 2011 uvrstila projekt oblikovanja osebnosti šolarjev v program dodatnega izobraževanja pedagoških delavcev. Prijavilo se je 52 udeležencev, a jih je tretje leto izobraževanja ostalo devet. Za mentorja sta se usposobili ena učiteljica in ena zdravnica.

* * *

Združenje za pediatrijo slovenskega zdravniškega društva pa mi je septembra 2010 podelilo prestižno Derčevo priznanje.

Slovenci se torej odločamo za:

- dvodimenzionalno naravnano šolstvo
- ponižnost in ubogljivost
- učno in vedenjsko težavne otroke
- vzdrževanje potrošništva
- ohranjanje vzorcev iz otroštva (tradicionalnost)
- ideološke in moralne predsodke
- nezdrav življenjski slog
- butalski način reševanja problemov.